

Hovedpunkter i forslaget.

Forslagets kapitel 1 angiver lovens formål og område.

Den hidtidige lovgivning på området har først og fremmest søgt at skabe et værn mod arbejdsulykker og sundhedsskadelige påvirkninger. Desuden tilsikrede den nogle velfærdsforanstaltninger og rettigheder vedrørende arbejdstid. Lovforslaget har som formål at give bredere rammer for en videre udvikling imod et sikkert og sundt arbejdsmiljø.

Da der til stadighed i samfundet sker en teknisk og social udvikling, indgår det i lovens formål, at også arbejdsmiljøet til enhver tid er i overensstemmelse med denne udvikling.

Et sikkert og sundt arbejdsmiljø kan imidlertid kun tilvejebringes og videreudvikles, hvis virksomhederne — dvs. arbejdsgiver, arbejdsledere og øvrige ansatte — selv sætter sig dette mål og gør en indsats for at nå det. Derfor angives det som et led i lovens formål, at det tilstræbes at skabe grundlag for, at virksomhederne selv kan løse sikkerheds- og sundhedsspørgsmål. Det indgår i formålet, at virksomhederne støttes gennem vejledning fra deres organisationer og fra arbejdstilsynet og gennem dets kontrol. Disse synspunkter har navnlig fundet udtryk i kap. 2 om virksomhedernes sikkerhedsarbejde, i kap. 3 om branchesikkerhedsråd og i § 72 om arbejdstilsynets opgaver.

Medens formålsparagraffen er ny, svarer lovens område efter forslaget i alt væsentligt til det område, der er dækket af de tre gældende arbejderbeskyttelseslove.

Disse love indeholder bestemmelser for stort set alle ansatte, bortset fra søfart, fiskeri, luftfart og arbejde i private husholdninger. En del regler, navnlig om farlige maskiner og farlige stoffer, gælder uanset om der foreligger ansættelsesforhold. De forskellige grupper af arbejdere dækkes dog ikke helt i samme grad. Der er forskel i dækningsgraden efter de tre love. Landbrugsloven mangler således regler om sundheds- og velfærdsforanstaltninger, om en daglig hvileperiode, om søn- og helligdagsarbejde og om almindelig lavalder for børns erhvervsarbejde samt om lægeundersøgelser.

Men også inden for loven om almindelig arbejderbeskyttelse er der betydelige forskelle mellem forskellige kategorier.

For alle beskæftigede i en arbejdsgivers tjeneste gælder hovedreglen om, at arbejdsgiveren, når arbejdssted og produktionsmidler indrettes, og arbejdsprocesser tilrettelægges, skal sørge for, at arbejderne er tilbørligt værnede mod ulykkestilfælde og sundhedsskadelig påvirkning (almindelig lov § 5, handels- og kontorloven § 4 og landbrugsloven § 4).

Der gælder også samme regler i de tre love om arbejdslederens og arbejderens ansvar. Reglerne i almindelig lov § 7 om internt sikkerhedsarbejde på virksomheder, der for almindelig lovs område kun gælder de i § 1, stk. 1, udtrykkelig nævnte erhverv, gælder også for handels- og kontorlovens og for landbrugslovens område, (§ 25 og § 24 i disse love.)

De meget udførlige regler om sundheds- og velfærdsforanstaltninger for virksomhed, der foregår på fast arbejdsplads, svarer stort set til hinanden i almindelig lov (§ 13) og i handels- og kontorloven (§ 7), for så vidt angår lokaler, der er opført eller ombygget, efter at lovene er trådt i kraft i 1955. For ældre virksomheder uden for industri, håndværk, laboratorier og lager- og pakhusarbejde er der en vis adgang til underlempeligere regler at fortsætte hidtidig brug af ældre lokaler. Dette har bl. a. betydning for handels- og kontorområdet samt for en række serviceinstitutioner indenfor uddannelse, kultur-, sundheds- og socialektoren samt hotel- og restaurationsvirksomhed.

Loven om landbrug, skovbrug og gartneri indeholder ikke tilsvarende regler om sundheds- og velfærdsforanstaltninger, men kun (§ 8) en regel om bygningers forsvarlige udførelse, benyttelse og vedligeholdelse. Den svarer til almindelig lov § 16 og kontorloven § 8.

Om arbejdstid — herunder om hvileperiode i hvert døgn, om begrænsning af eller forbud mod søn- og helligdagsarbejde og om lavalder for børn — findes der til dels meget detaljerede regler i almindelig lov (§§ 30-36, 38, 39 og 43-46) og i handels- og kontorloven (§§ 12-18 og 20-23), hvorimod loven om landbrug, gartneri og skovbrug ikke har regler herom. Reglen om hvileperiode i hvert døgn gælder ikke generelt for almindelig lovs område, således f. eks. ikke inden for ovennævnte institutionsområder, hotel- og restaurationsvirksomhed m. v.

Til imødegåelse af særlige faremomenter kan arbejdsministeren efter alle tre love (almindelig lov § 29, handels- og kontorloven § 11, stk. 1, og landbrugsloven § 21) fastsætte nærmere regler.

Reglerne i almindelig lov om arbejdstilsynet, arbejdsrådet, arbejderbeskyttelsesfondet og om straf er fælles for alle tre love (handels- og kontorloven § 25 og landbrugsloven § 24).

I forslaget til ny lov har man tilstræbt så vidt muligt at undgå i loven at angive forskellig dækningsgrad i forhold til forskellige grupper af beskæftigede. Derved har man også kunnet erstatte den hidtidige opsplitning i tre love til fordel for en stærkt forenklet enhedslov. Dette indebærer, som det fremgår af foranstående, navnlig en betydelig udvidelse